

Szakmai program

Budapest

2021

Az intézmény adatai

Intézmény neve: Fellegvár Napközi

Székhelye: Budapest, 1085, Baross utca 75.

Telefonszám: +36 30 167 2969

Fenntartóneve és címe: Fellegajtó Nyitogatók Alapítvány

Budapest, 1088, Dobozi utca 21.,3/28

Alaptevékenysége: fogyatékossgal élők nappali ellátása

Kiegészítő tevékenysége: komplex konduktív és gyógypedagógiai fejlesztés

Alapítványi vezető: Varga Gábor László

Szakmai vezető: Gulyás Viktória

1. Bevezetés

Minden gyermeknek joga van a képességeinek megfelelő oktatáshoz, szükségleteihez illeszkedő fejlesztéshez, a napközbeni felügyelethez és gondozáshoz. Ennek ellenére a sajátos nevelési igényű és még inkább a halmozottan, súlyosan fogyatékos gyermekek sok esetben nem jutnak a megfelelő ellátáshoz. Az okok között az intézmények teljes kapacitással való működése, a szakemberhiány is szerepel, de nem ritkán a gyermekek diagnózisából fakadó fokozott figyelemre való igény miatt utasítják el őket az egyes intézmények. Így ezek a gyerekek megfelelő ellátás nélkül maradnak.

Ennek a problémának az orvoslásaként nyitotta meg kapuját 2019-ben a Fellegvár Napközi, ami halmozottan súlyos fogyatékos gyermekek komplex fejlesztését, és napközbeni felügyeletét látja el. Ezen felül azonban nem túlzás kijelenteni, hogy amit a napközi megálmodója és létrehozója tűzött ki célul, megvalósult: ez a hely az ide járó gyermekek második otthona, egy igazi menedék.

Küldetésünk:

- halmozottan, súlyosan sérült, a jelen oktatási rendszerbe nem integrálható gyermekek komplex fejlesztésének, és teljes körű nappali ellátásának biztosítása
- új oktatási - nevelési forma megteremtése, mely alternatívát nyújt a már meglévő súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek ellátórendszerében
- az intézményünkbe járó gyermeket nevelő családok összefogása, sorstársi közösség kiépítése és támogatása, az inklúziót segítő programok megvalósítása
- hosszú távon egy olyan közösségi, fejlesztő- és lakótér kialakítása, mely a napközintézményt is kíséri és támogatja a sajátos igényekkel élő személyt és családját

2. A szolgáltatás célja

Halmozottan, súlyosan sérült, a jelen oktatási rendszerbe nem integrálható gyermekek komplex fejlesztésének, és teljes körű nappali ellátásának biztosítása. Az ellátottak napközbeni tartózkodásának megszervezése, a társas kapcsolatok, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítése, gyógypedagógiai, pedagógiai segítségnyújtás biztosítása, egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai és konduktív pedagógiai foglalkozások szervezése.

Intézményünk speciális szükségletű gyermekekkel foglalkozik, akik mindenekelőtt gyermekek és csupán másodsorban meghatározó jellemzőjük a különös bánásmódra való igény. Épp ezért az ellátásuk, fejlesztő-nevelő foglalkozások során is olyan célokat tűzünk ki, melyek a gyermeki lét minél teljesebb megélését teszik lehetővé.

- elfogadó, meleg, érzelem-gazdag légkör megteremtése
- tudatosan fejlesztjük jól működő képességeik, értékeik, adottságaik megismerését
- erősítjük kudarc-tűrésüket, önbecsülésüket
- olyan fejlesztő közeg, környezet megteremtése, ahol elemi ismereteket közvetíthetünk

- egyénre szabott módszerek és technikák alkalmazása , hosszabb időkeret biztosításával
- törekszünk a hagyományos értékek megőrzésére és továbbvitelére, a morális értékek képviselésére, mindezeket az ő megértési szintjükre adaptálva
- a kommunikációs készségek alakításával sajátíttassuk el az alapvető viselkedési szokásokat, fogadtassuk el a magatartási normákat
- alakítsuk ki igényüket a tartalmas szabadidős tevékenységek iránt
- tegyük fogékonnyá a gyerekeket saját környezetük, a természet és a társas kapcsolatok értékei iránt
- biztosítsuk a hibázás jogát az elfogadó, nyugodt légkörrel, a bizalommal és a pozitív megerősítéssel
- egész pedagógiai munkánkat meghatározó cél, hogy gyermekeink sérüléseik ellenére érzelmileg kiegyensúlyozott, jókedélyű gyermekekké váljanak

3. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, nyújtott szolgáltatási elemek és tevékenységek

Speciális célok- fejlesztési területekhez kapcsolódó tevékenységek:

A speciális célok gyermekeinknél szorosan kapcsolódnak azokhoz a fejlesztési területekhez, melyeken elmaradás, eltérés figyelhető meg. Ezek a következők:

Mozgás

- testkép, testfogalom fejlesztése
- szenzoros tapasztalatok biztosítása
- mozgásigény növelése
- orthofunkciós testtartás kialakítása és megtartása
- hely- és helyzetváltoztató mozgások tanulása, gyakorlása
(szükség esetén segédeszköz használatával)
- a kézműködés kialakítása, optimális szintre hozása
- kontraktúrák megelőzése, oldása
- deformitások megelőzése, korrigálása
- izomlazítás, izomerősítés
- egyensúly, mozgáskoordináció fejlesztése
- szem-kéz koordináció, manipuláció fejlesztése

Megismerő tevékenységek (érzékelés, észlelés, figyelem, memória)

A halmozottan súlyos fogyatékkal élő gyermekek gyakran indítékszegények, így fokozott hangsúlyt kell biztosítani az érdeklődés, kíváncsiság felkeltésére és megtartására. Célunk a gyermekeket a tevékenységeken keresztül számos tapasztalatszerzéshez juttatni a természeti és társadalmi környezetünkről. Érzékszerveik útján tapasztalják meg az őket

körülvevő világot. Használják összerendezetten a látás, hallás, tapintás területén, valamint a szem-, kéz- és mozgáskoordináció területén észlelési képességeiket. Az értelmi nevelés területén különös hangsúlyt kell fordítani az értelmi képességek fejlesztésére, amelyek a következők: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet. Az értelmi nevelés feladatai: a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben való gyakorlása, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése. Ingergazdag környezet széleskörű biztosítása.

Kommunikáció és interakció (verbális, nonverbális, augmentatív)

Minden gyermekünkénél érintett és ezáltal fejlesztendő terület a kommunikáció. Akinél adottak a verbális kommunikációhoz, vagyis a beszédhez szükséges feltételek, ott ezt a területet igyekszünk erősíteni, gazdagítani. Célunk a szavak, kérések adekvát helyzetben való alkalmazása, a szókincs bővítése.

Azoknál a gyerekeknél, akiknél a verbalitás gátolt, a nonverbális kommunikáció eszközeit alkalmazzuk. Mimika, gesztusok, jelek, jelzések- mindig a gyermek képességeihez igazodva.

Az alternatív kommunikáció új lehetőségeket nyit meg a nem beszélő, de tárgyi, képi jeleket felismerő, azonosító és ezáltal használni tudó gyermekeknél. Itt célunk megtalálni a gyermeknek leginkább megfelelő eszközt pl PECS.

Akinél a mentális képességek és a finommotorikus készségek lehetővé teszik, kommunikátor használatát vezetjük be.

Azoknál a gyermekeinknél, akik nyitott, egymás iránt érdeklődő attitűdöt mutatnak, célunk ennek fenntartása, közös játékokkal, tevékenységekkel, pozitív élmények biztosításával. Akik kevésbé fogékonyak a körülöttük lévő társaikra, igyekszünk motiváltakká tenni a közös tevékenységek iránt, melynek legkézenfekvőbb eszköze a közös játék, kellemes tapasztalatok szerzése.

Önkiszolgálási tevékenységek

A családdal folyamatosan konzultálva, szorosan együttműködve történik az önállósítási funkciók fejlesztése. Fontos, hogy a gyermekek ne passzív elszenvedői, hanem résztvevői legyenek a gondozási folyamatnak, lépésről lépésre tanulva meg az önkiszolgálás egyes elemeit. Így sajátítják el a testápolás egyes fázisait, amelyeket a nap különböző időszakasaiban alkalmaznak is. A rendszeresség és a következetesség a helyes szokások kialakulásában nagy jelentőséggel bír. Az önkiszolgálás területei a következők:

○ Az öltözködés

Az öltözködés a gyermek állapotának súlyosságától függetlenül, kezdettől cél és feladat. Képességeikhez és meglévő készségeikhez alkalmazkodva mindennapos tevékenység, tanítása beépül a napirendbe. Ennek folyamatát megtervezi a konduktor, kezdetben az egyszerűbben felvehető ruhadarabokkal próbálkozunk. Mindig a gyermek adottságaira építünk: ha lehetséges, ő maga veszi fel, le a ruhadarabot

segítséggel, amennyiben nem, akkor arra törekszünk, hogy a végtagjait közelítse a ruhához. A gyermeket minden sikerért dicsérjük, hogy így növeljük az önbizalmát. A levetkőzés általában könnyebben megy. Önálló kísérleteit, kezdeményezéseit fogadjuk szívesen.

- Az étkezés

Minden gyermek számára szakorvosi javaslat alapján egyéni étrend biztosított, az ennivalót a szülők hozzák.

A napirendünk szerves része az étkezés tanítása. Gyakori problémát jelent a mozgáskorlátozott gyermekek esetében a nyelés, rágás nehezítettsége. A diszfunkcióból eredően kezdetben nehéz a széken ülés, a stabil helyzetet ülőkorzettel és kapaszkodókkal oldjuk meg. Elsődleges szempont a gyermekek biztonságos ültetése, kóros mozgások elkerülése. Problémát jelent a fej megtartása, az evőeszközök és a pohár megfogása. Ezért a gyermekek az igényeikhez igazított evőeszközzel étkeznek, mely segít a helyes étkezési szokások elérésében. A gyermeket fokozatosan rászoktatjuk a darabos, normál étel elfogyasztására. A konduktor mindig csak annyi facilitációt adjon, mellyel a feladat a gyermek számára a tőle telhető legnagyobb önállósággal már megoldható (pl. a kanál, célzó irányának segítése, a pohár megtartásának segítése, stb.). Figyelünk a táplálék minőségére, mennyiségére, a kellő gyümölcsfogyasztásra és a folyadék bevitelére is.

- A fogmosás

A fogmosás, a szájoápolás megtanítása szintén feladatunk. A maradandó fogakat az állandó, rendszeres ápolás megóvjaa a romlástól. A diszfunkciót figyelembe véve megfelelő játékosággal tanítjuk. A rendszeres szájoápoláson túl a fogak épségének megőrzését segíti a rágás. Több gyermekünk pépes ételt fogyaszt, sőt PEG-et használó gyermekünk is van, de akinél lehetséges, igyekszünk fokozatosan áttérni a normál étrendre. Az önállóan és segédeszközzel közlekedők a mosdóban mosnak fogat, míg a nem önállóak a csoportszobában tanulják a fogmosást, a fogkefére való ráfogást, szájoápolást, stb.

- A szobatisztaság és kézmosás

Gyermekeink többségénél a napköziben kezdtük el a szobatisztaságra szoktatást, mely rendszeres, irányított biliztetéssel elérhető. A gyermekeket rendszeresen, következetesen, mindig ugyanabban az időpontban, az étkezések előtt bilire, WC-re ültetjük. Ügyelni kell arra, hogy a bizonytalanul ülő kisgyermek a bilin is a megtanult módon üljön (pl. előtte egy fokoszáket megfoghat). Törekszünk rá, hogy verbális vagy nonverbális módon, gesztussal vagy más formában jelezze is a gyermek a szükségletét és így fokozatosan kialakul a megbízható szobatisztaság.

A bili használata után megtanulják-kellő segítséggel- a kézmosást, a csap kinyitását, elzárását, a kéz megtörlését is.

A fejlesztés tartalma, formája, alkalmazott módszerek

Fejlesztési feladatok